

Toimintakertomus 2025

HARTOLA

Heinola

Hollola

Ihastu liittiin!

KÄRKÖLÄ

Lahti

ORIMATTILA

PADASJOKI

SYSMÄ

Sisällysluettelo

OHJAUSRYHMÄ	2
OHJAUSRYHMÄN ALAINEN KEHITTÄMISVERKOSTO	5
SEUDULLISET KEHITTÄMISHANKKEET	5
Varhaiskasvatuksen kehittämishankkeet.....	5
Esi- ja perusopetuksen kehittämishankkeet.....	6
Nuorisotyön kehittämishanke	7
VARHAISKASVATUKSEN KEHITTÄMISRYHMÄ	7
ARVO-KEHITTÄMISRYHMÄ	8
DIGIKEHITTÄMISRYHMÄ	9
OPS-KEHITTÄMISRYHMÄ.....	10
OOT-KEHITTÄMISRYHMÄ.....	11
TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEN KEHITTÄMISRYHMÄ	14
NUORISOPALVELUIDEN KEHITTÄMISRYHMÄ.....	14
KIRJASTO- JA TIETOPALVELUIDEN KEHITTÄMISRYHMÄ.....	15
LIIKUNTA- JA VAPAA-AIKAPALVELUIDEN KEHITTÄMISRYHMÄ.....	16
LASTEN KULTTUURIKESKUS EFEKTI	18
VERKOSTOYHTEISTYÖN TALOUDELLISET TIEDOT VUODELTA 2025.....	18

OHJAUSRYHMÄ

Sivistyspalveluiden seudullisen kehittämisverkoston yhteistoimintasopimusta Päijät-Hämeen alueelle on jatkettu kuntien päätöksillä vuosille 2022–2025. Verkoston toimintaa ohjaa Päijät-Hämeen kuntien johtavista sivistyspalveluiden viranhaltijoista koostuva ohjausryhmä. Ohjausryhmän jäseninä vuonna 2025 olivat sivistysjohtaja **Petri Haapanen** (ohjausryhmän puheenjohtaja) Asikkalasta, rehtori **Tiina Kotila-Paaso** Hartolasta, hyvinvointijohtaja **Pirjo Hepo-oja** (tammi-kesäkuu) ja koulutusjohtaja **Pia Helander** (elo-joulukuu) Heinolasta, hyvinvointijohtaja **Kim Strömmer** ja perusopetuksen rehtori **Sanna Plit-Rehula** Hollolasta, sivistysjohtaja **Petri Kähkönen** Kärkölästä, kasvatus- ja opetusjohtaja **Aarne Ylipiha** Iitistä, sivistysjohtaja **Tiina Granqvist** (tammi-syyskuu), opetus- ja kasvatusjohtaja, vs. sivistysjohtaja **Virve Jämsén** Lahdesta, vs. opetus- ja kasvatusjohtaja **Matti Saarela** (loka-joulukuu), vs. sivistysjohtaja **Esa Kähkönen** (tammi-syyskuu) ja sivistysjohtaja **Heidi Nygren** (loka-joulukuu) Orimattilasta, rehtori **Pirjo Ala-Hemmilä** Padasjoelta ja rehtori **Simo Sinervo** (tammi-syyskuu, joulukuu) ja vs. rehtori **Mari Salminen** (loka-marraskuu) Sysmästä. Ohjausryhmän esittelijänä on toiminut kehittämisspäällikkö **Raisa Kujala** ja sihteerinä verkostokoordinaattori **Kati Vähäkuopus** seudullisen kehittämisen yksiköstä.

Ohjausryhmä on kokoontunut säännöllisesti kuukausittain heinäkuuta lukuun ottamatta. Jokaiseen seudulliseen kehittämisryhmään on nimetty ohjausryhmän edustaja tiedonkulun varmistamiseksi. Lisäksi ohjausryhmässä on yhteisesti sovittu, että jokaisen ohjausryhmän kokouksen pöytäkirja toimitetaan tiedoksi yhteistoimintakuntien valio- ja lautakuntiin tiedoksi.

Ohjausryhmän toiminta vuonna 2025

Ohjausryhmän toiminta on vuoden 2025 aikana noudattanut itsearvioinnin tuloksista johdettua toimintasuunnitelmaa.

Vuoden 2025 yhteistoiminnan toiminnallisia tavoitteita olivat: yhteistoiminnan tavoitteet ja rakenteet tulevaisuudessa (yhteistoimintasopimuksen uusiminen vuodesta 2026 eteenpäin), lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa sekä alueellisen vetovoiman ja yhteistoiminnan näkyvyyden lisääminen. Lisäksi päätettiin jatkaa vuoden 2024 lopussa Kuntaliiton vetämänä päättyneen Verkstoperuskoulu-hankkeen tavoitteiden edistämistä.

Edellä mainittujen tavoitteiden edistymistä käsiteltiin ohjausryhmän kokouksissa vuoden 2025 aikana. Sivistyspalveluiden ja hyvinvointialueen yhdyspintayhteistyö oli esillä vuoden kaikissa kokouksissa. Lisäksi hyvinvointialueen edustajat osallistuivat ohjausryhmän tammikuun kokoukseen, jolloin käytiin yhteinen arviointikeskustelu yhteistyöstä. Tärkeäksi yhteisesti edistettäväksi asiaksi nostettiin lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi ja sitä edistävien toimenpiteiden suunnittelu ja edistäminen yhdessä. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tilannekuvaa lähdettiin luomaan alueellisessa LAPE-yhteistyöryhmässä.

Ohjausryhmän ja kehittämisryhmien puheenjohtajien yhteinen itsearviointipäivä pidettiin 19.11.25. Joulukuun kokouksen yhteydessä ohjausryhmä tapasi kuntien valio- ja lautakuntien puheenjohtajia. Yhteisessä tapaamisessa esiteltiin ja keskusteltiin seudullisesta yhteistyöstä ja käynnissä olevista kehittämishankkeista.

Vuoden aikana keskityttiin uuden sivistyspalveluiden seudullisen yhteistoimintasopimuksen tavoitteiden ja painopistealueiden pohtimiseen sekä yhteistoiminnan arvojen ja vision luomiseen. Vuodet 2026–2029 kattava yhteistoimintasopimus hyväksyttiin ja allekirjoitettiin kaikissa Päijät-Hämeen kunnissa.

OHJAUSRYHMÄN KOKOUKSISSA KÄSITELLYT ASIAT VUONNA 2025

Tammikuu

- Sivistyspalveluiden ja hyvinvointialueen yhdyspintayhteistyö -tilannekatsaus ja arviointi vuodesta 2024
- PÄHEDU-tapahtuman järjestäminen Päijät-Hämeessä
- Ohjausryhmän toimintasuunnitelma vuodelle 2025
- Seudullisen yhteistoiminnan talousarvion tarkastaminen vuodelle 2025
- Opetushallituksen erityisavustus kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyyn ja niihin puuttumiseen perusopetuksessa
- Kehittämisryhmien kuulumiset

Helmikuu

- Koululäsnäolon vahvistaminen Päijät-Hämeessä-kehittämishanke
- Koulupoissaolotiedon hyödyntäminen osana yhteisöllistä opiskeluhoitoa – YAMK-opinnäytetyö, JAMK
- Vuoden 2024 seudullisen verkostoyhteistyön toimintakertomus
- Ohjausryhmän toimintasuunnitelma ja vuosikello 2025
- PÄHEDU-tapahtuman järjestäminen Päijät-Hämeessä
- Sivistyspalveluiden ja hyvinvointialueen yhdyspintayhteistyö -tilannekatsaus
- Kehittämisryhmien kuulumiset

Maaliskuu

- Lastu-kirjastojen kimppayhteistyö
- Ohjausryhmän toimintasuunnitelma ja vuosikello 2025
- PÄHEDU-tapahtuman järjestäminen Päijät-Hämeessä
- Sivistyspalveluiden ja hyvinvointialueen yhdyspintayhteistyö -tilannekatsaus
- Kehittämisryhmien kuulumiset

Huhtikuu

- Toimintasuunnitelman tavoitteiden edistäminen
- Seudullisten kehittämisryhmien toimintasuunnitelmat ja tavoitteet
- Seudullisen yhteistoiminnan osavuosikatsaus
- PÄHEDU-tapahtuman järjestäminen Päijät-Hämeessä
- Varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma
- Sivistyspalveluiden ja hyvinvointialueen yhdyspintayhteistyö -tilannekatsaus
- Opetushallituksen erityisavustus kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyyn ja niihin puuttumiseen perusopetuksessa
- Kehittämisryhmien kuulumiset

Toukokuu

- HYTE-kerroin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen mittarina
- Toimintasuunnitelman tavoitteiden edistäminen
- PÄHEDU-tapahtuman järjestäminen Päijät-Hämeessä
- Lukuvuoden 2026–2027 työ- ja loma-ajat
- Sivistyspalveluiden ja hyvinvointialueen yhdyspintayhteistyö -tilannekatsaus
- Opetushallituksen erityisavustus kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyyn ja niihin puuttumiseen perusopetuksessa
- Kehittämisryhmien kuulumiset

Kesäkuu

- Mobiililaitteiden käyttö kouluissa 1.8.25 alkaen
- Oppimisen tuen muutokseen liittyvän koulutuksen järjestäminen syksyllä 2025
- Sivistyspalveluiden ja hyvinvointialueen yhdyspintayhteistyö -tilannekatsaus
- Kehittämisryhmien kuulumiset
- Kevään 2025 yhteishaussa peruskoulunsa päättäneiden jatko-opintoihin sijoittuneiden tietojen kerääminen yhteisellä lomakkeella kunnista
- Toimintasuunnitelman tavoitteiden edistäminen

Elokuu

- Koulupoissaolotiedon hyödyntäminen osana yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä – YAMK-opinnäytetyö, JAMK
- Turvallinen koulupäivä Päijät-Hämeessä -kehittämishanke
- Nuorisotyön seudullisen koordinaation kehittäminen Päijät-Hämeessä vuonna 2026
- Seudullisen yhteistoiminnan osavuositarkastus
- Ajankohtaiset asiat lukuvuoden alkaessa – kuntakohtainen tilannekatsaus
- Oppimisen tuen uudistukseen liittyvän koulutuksen järjestäminen marraskuussa 2025
- Toimintasuunnitelman tavoitteiden edistäminen
- Sivistyspalveluiden ja hyvinvointialueen yhdyspintayhteistyö -tilannekatsaus
- Kehittämisryhmien kuulumiset

Syyskuu

- Nuorisotyön seudullisen koordinaation kehittäminen Päijät-Hämeessä vuonna 2026
- Uudistuva taiteen perusopetus
- Hollolan Etappi-luokkien toiminta
- Kevään 2025 yhteishaun sijoittumistiedot
- Seudullisen yhteistoiminnan talousarvio vuodelle 2026
- Oppimisen tuen uudistukseen liittyvän koulutuksen järjestäminen marraskuussa 2025
- Toimintasuunnitelman tavoitteiden edistäminen
- Sivistyspalveluiden ja hyvinvointialueen yhdyspintayhteistyö -tilannekatsaus
- Kehittämisryhmien kuulumiset ja seudulliset työryhmät

Lokakuu

- Nuorisotyön seudullisen koordinaation kehittäminen Päijät-Hämeessä vuonna 2026
- Oppimisen tuen uudistukseen liittyvän koulutuksen järjestäminen
- Toimintasuunnitelman tavoitteiden edistäminen ja yhteistoimintasopimuksen uudistaminen vuosille 2026–2029
- Perusopetuslaki muuttuu: Liikunnallisen elämäntavan edistäminen velvoittavaksi elokuusta 2026 alkaen
- Sivistyspalveluiden ja hyvinvointialueen yhdyspintayhteistyö -tilannekatsaus
- Kehittämisryhmien kuulumiset

Marraskuu

- Seudullisen yhteistoiminnan painopistealueet vuosille 2026–2029
- Nuorisotyön seudullisen koordinaation kehittäminen Päijät-Hämeessä vuonna 2025
- Sivistyspalveluiden ja hyvinvointialueen yhdyspintayhteistyö
- Seudullisen yhteistoiminnan osavuositarkastus
- Yhteistoimintasopimus sivistyspalveluiden seudulliseksi kehittämiseksi vuosille 2026–2029
- Seudullisen sivistysjohtajien ohjausryhmän puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinta vuodelle 2026
- Vuoden 2026 kokousaikatauluista päättäminen

- Oppimisen tuen uudistukseen liittyvän koulutuksen järjestäminen
- Kehittämisryhmien kuulumiset

Joulukuu

- Kuntien sivistys- ja hyvinvointivalio- ja lautakuntien edustajien tapaaminen
- Seudullisen yhteistoiminnan painopistealueet vuosille 2026–2029
- Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen seudullinen arviointi
- Kankaan koulun oppilaspaikkojen sopimusluonnos
- Sivistyspalveluiden ja hyvinvointialueen yhdyspintayhteistyö
- Seudullisen sivistysjohtajien ohjausryhmän puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinta vuodelle 2026
- Kehittämisryhmien kuulumiset

OHJAUSRYHMÄN ALAINEN KEHITTÄMISVERKOSTO

SEUDULLISET KEHITTÄMISHANKKEET

Varhaiskasvatuksen kehittämishankkeet

Seikkaillen Päijät-Hämeessä -Osallisuutta ja digitaitoja pelillisesti -kehittämishanke

Kehittämistyö toteutuu yhdeksän kunnan yhteistyönä, mukana ovat Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Kärkölä, Lahti, Orimattila, Padasjoki ja Sysmä. Kehittämistyötä rahoittaa Opetushallitus. Myönnetty avustus on 112 050 euroa. Kehittämistyön toteuttamisaika on 15.6.2023-15.2.2026. Avustuksen käytölle haettiin jatkoaikaa ja sitä myönnettiin 15.2.26 asti. Hanketta koordinoi projektikoordinaattori Susanna Arola.

Tavoitteena on lisätä lasten osallistumista varhaiskasvatuksen arviointiin pelillistämisen kautta, vahvistaa lasten lähiympäristön tuntemusta sekä edistää lasten ja henkilöstön digitaitoja sekä digitaalisten välineiden pedagogista hyödyntämistä.

Konkreettisena tuotoksena kehittämistyöstä on syntynyt Seikkaillen Päijät-Hämeessä -peli, joka on kehitetty yhdessä lasten, varhaiskasvatuksen henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Pelin prototyyppiä on testattu varhaiskasvatusikäisten lasten kanssa 15 yhteistyöryhmässä. Peli kuvitettiin lasten ajatusten pohjalta. Hankkeessa peliä hankittiin 100 kappaletta kunnallisiin varhaiskasvatusyksiköihin välineen testausta varten. Lisäksi kunnat päättivät hankkia pelejä 100 kappaletta seudullisen lasten arvioinnin toteuttamiseksi varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen.

Varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä on linjannut, että varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen seudullisessa arvioinnissa lasten arviointi tehdään hyödyntäen Seikkaillen Päijät-Hämeessä -peliä. Syksyllä lasten arviointi pelin avulla toteutui ensimmäisen kerran.

Esi- ja perusopetuksen kehittämishankkeet

Koululäsnäolon vahvistaminen Päijät-Hämeessä -kehittämishanke

Opetushallituksen (OPH) rahoittamassa kehittämishankkeessa työskenteli projektikoordinaattori Heli Pätiälä. Hankkeen rahoitus koostui OPH:n myöntämästä avustuksesta 48 260 euroa (95 %) ja kuntien omarahoitusosuudesta 2 540 euroa (5 %), yhteensä 50 800 euroa. Hankkeen toteutusaika oli 28.9.2023-28.2.2025. Kehittämistyötä mm. poissaolojen seurannan ja poissaolotiedon hyödyntämisen parissa on jatkettu vuoden 2025 aikana.

Koululäsnäolon vahvistaminen Päijät-Hämeessä-hanke jatkoi kehittämistyötä Sitouttava kouluyhteistyö -hankkeen kehittämistyön suuntaisesti. Hankkeen tavoitteena oli ollut tukea kehittämistyössä mukana olevien verkostokuntien opetuksen järjestäjiä perusopetuslain muutoksessa (26§), paikallisten opetussuunnitelmien päivitysten selkiyttämisessä sekä sitouttava kouluyhteistyö -kehittämishankkeen tuloksena käyttöönotetun seudullisen poissaoloihin puuttumisen mallin juurruttamisessa osaksi peruskoulujen arkea. Keväällä 2025 kehittämistyössä painotettiin systemaattista poissaolojen seurantaa ja poissaolotiedon hyödyntämistä osana oppilaiden oppimisen, koulunkäynnin ja hyvinvoinnin tukemista.

Päijät-Hämeen kuntien rehtoreille on vuoden 2025 aikana tarjottu koulutusta poissaolojen seurantaan. Lisäksi poissaolojen seurannan tueksi on järjestetty työpajoja, joissa on ohjeistettu poissaolojen seurantyökalun käyttöönottoon. Tiirismaan koulun va. rehtori Mari Kiuru on kehittänyt poissaolojen seurantaan työkalun (Excel), joka helpottaa poissaolotiedon visualisointia ja tiedon hyödyntämistä. Tämä työkalu löytyy Sitouttava kouluyhteistyön -Pedanet sivuilta ja on vapaassa käytössä kaikille halukkaille.

Sitouttava kouluyhteistyö II-hankkeessa koottu kehittäjäverkosto tuki kehittämistyötä ja säännöllisissä tapaamisissa jaettiin hyviä käytänteitä ja käytiin keskusteluja poissaolojen ennaltaehkäisyyn, seuraamiseen ja puuttumiseen liittyvistä teemoista.

Turvallinen koulupäivä Päijät-Hämeessä -kehittämishanke

Opetushallituksen (OPH) rahoittamassa kehittämishankkeessa työskentelee projektikoordinaattorina Heli Pätiälä. Hankkeen rahoitus koostuu OPH:n myöntämästä avustuksesta 119 700 € (95 %) ja kuntien omarahoitusosuuksista 6 300 €, yhteensä 126 000 €. Hankkeen toteutusaika on 31.3.2025-31.7.2027.

Turvallinen koulupäivä Päijät-Hämeessä-hankkeen tavoitteena on kehittää ja ottaa käyttöön Päijät-Hämeen peruskoulujen yhteinen kiusaamisen ja väkivallan vastainen toimintamalli, jossa kuvataan ennaltaehkäisyn ja puuttumisen tasot. Tavoitteena on, että toimintamalli otetaan käyttöön peruskouluissa elokuussa 2026. Lisäksi hankkeen aikana edistetään ja tuetaan turvallista ja yhteisöllistä toimintakulttuuria kouluissa sekä vahvistetaan monialaista yhteistyötä kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi.

Kevään ja kesän 2025 aikana koottiin kehittämisryhmä, joka tukee hankkeen tavoitteiden saavuttamista. Kehittämisryhmässä on edustus kaikista Päijät-Hämeen kunnista, sote -palveluista esimerkiksi opiskeluhoitopalveluista ja perhesosiaalityöstä. Lisäksi kehittämisryhmässä on jäsenet poliisista ja asiantuntija kiusaamisasioiden tuki- ja neuvontakeskus Valopiikusta. Kehittämisryhmä kokoontui syksyn 2025 aikana neljä kertaa. Tapaamisissa aloitettiin kehittämään yhteistä seudullista kiusaamisen ja väkivallan vastaista toimintamallia peruskouluihin. Syksyllä 2025 kerättiin myös

tietoa oppilaita ja huoltajilta liittyen kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyyn ja puuttumiseen kouluissa. Tietoa kerättiin esimerkiksi dialogien, kyselyiden ja luokkatuntien avulla. Tietoa tullaan hyödyntämään kehittämistyössä esimerkiksi toimintamallin kehittämisessä ja käyttöönotossa.

Nuorisotyön kehittämishanke

Nuorisotyön seudullisen koordinaation kehittäminen Päijät-Hämeessä 2 -kehittämishanke

Aluehallintoviraston rahoittamassa Nuorisotyön seudullisen koordinaation kehittäminen Päijät-Hämeessä 2 -hankkeessa toimi projektikoordinaattorina Suvi Ovaska. Hankkeen rahoitus koostui aluehallintoviraston 45 000 euron rahoituksesta sekä kuntien 22 050 euron omarahoitusosuudesta. Hankkeen toteutusaika oli 1.1.-31.12.2025. Hanke on kokonaisuudessaan osa aluehallintoviraston kansallista aluekoordinaation kehittämistyötä, johon sisältyvät osallistuminen kansalliseen kehittämistyöhön sekä yhteistyö aluehallintoviraston kanssa. Kehittämistyötä ohjaavat nuorisotyön seudullinen kehittämisryhmä ja sivistysjohtajien ohjausryhmä.

Hankkeen tavoitteena oli nuorisotyön perussuunnitelman (NUPS) käyttöönotto ja pilotointi kunnissa, nuoDo-tilastointijärjestelmän Päijät-Hämeen seudullisten suositusten luominen ja käytön selkiyttäminen, seudullisten koulutusten järjestäminen (tiedolla johtaminen nuorisotyössä, tekoälyn käyttö nuorisotyössä ja tehostettu nuorisotyö), maakunnan nuorisovaltuustojen verkoston perustaminen ja yhteistyön kehittäminen, nuorisovaltuustojen aikuisten oman verkoston perustaminen ja fasilitointi, maakunnan koulunuorisotyöntekijöiden ja nuorisotiloilla työskentelevien verkostojen fasilitointi ja kuntatapaamiset ja tehostetun nuorisotyön & laatutyön tilannekatsauksen muodostaminen.

VARHAISKASVATUKSEN KEHITTÄMISRYHMÄ

Ryhmän jäsenet

Nerinda Laine, Asikkala (tammikuu-toukokuu, joulukuu)
 Sari Koskinen, Asikkala (kesäkuu-marraskuu)
 Kirta Väisänen, Hartola
 Päivi Salminen, Heinola
 Sanja Pokki, Hollola, varapuheenjohtaja
 Salme Saari, Iitti
 Sari Kaurama, Kärkölä
 Mika Harju, Lahti, puheenjohtaja
 Johanna Lepistö, Orimattila
 Minna Myllykangas, Padasjoki
 Riitta-Sisko Niemistö, Sysmä
 Sanna Plit-Rehula, Hollola, ohjausryhmän edustaja
 Kati Vähäkuopus, sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen, sihteeri

Varhaiskasvatuksen seudullinen kehittämisryhmä on kokoontunut vuoden 2025 aikana 10 kertaa. Kehittämisryhmän aiheina on ollut varhaiskasvatuksen lainsäädäntöön sekä valtakunnalliseen kehitykseen liittyvien muutosten vaikutusten arviointi. Kuntaliiton valtakunnallisen varhaiskasvatusjohtajien verkoston käymä keskustelu ja kokousten materiaalit ovat olleet kehittämisryhmän käytössä puheenjohtajan tuodessa Kuntaliiton verkoston asiat kehittämisryhmään.

Yhteistyötä on tehty hyvinvointialueen, LAB-ammattikorkeakoulun sekä Jyväskylän yliopiston kanssa. LAB-ammattikorkeakoulun yhteistyön tuloksena tammikuussa 2026 aloittaa 17 lastenhoitajaa Päijät-Hämeen kunnista varhaiskasvatuksen sosionomin opinnot. Yhteistyöllä ammattikorkeakoulun ja yliopiston kanssa vastataan varhaiskasvatuslain muutokseen, jonka mukaan vuonna 2030 jälkeen kahdella kolmasosalla varhaiskasvatuksen henkilöstöstä tulee olla korkeakoulututkinto.

Varhaiskasvatuksen arvioinnin seudullisen prosessin ja huoltajien arviointikyselyn uudistamista sekä Seikkaillen Päijät-Hämeessä-kehittämishankkeen etenemistä on käsitelty kokouksissa aktiivisesti. Muita käsiteltyjä asioita on ollut mm. esiopetuksen oppimisen tuen uudistus, varhaiskasvatuksen lääkehoito sekä varhaiskasvatuksen erityisopettajien seudulliset tapaamiset. Kunnista nousseita ajankohtaisia asioita ja kysymyksiä on myös käsitelty kokouksissa.

Kehittämisyhmän vuoden 2025 toiminnan arviointi: Kehittämisyhmän jäsenet ovat erittäin tyytyväisiä ja sitoutuneita ryhmän toimintaan ja kokevat saavansa ryhmän toiminnasta tukea omaan työhön. Ryhmässä todettiin olevan luottamuksellinen sekä avoin keskusteluilmapiiri. Ryhmän tavoitteet koetaan hyödyllisiksi. Ne ovat vieneet asioita eteenpäin ja saaneet aikaan konkreettisia muutoksia. Ryhmän jäsenet päättävissä rooleissa, joka vahvistaa ryhmän mahdollisuuksia tehdä varhaiskasvatukseen liittyviä päätöksiä osana ryhmän toimintaa.

ARVO-KEHITTÄMISRYHMÄ

Ryhmän jäsenet

Sari Puputti, Asikkala
 Tiina Kotila-Paaso, Hartola
 Jani Alatalo, Heinola
 Kirsi Hokkanen, Hollola
 Sanna Plit-Rehula, Hollola
 Aarne Ylipiha, Iitti
 Petri Kutinlahti, Kärkölä, puheenjohtaja
 Lotta Hagström, Lahti
 Tuula Herkepeus, Lahti
 Esko Taipale, Lahti
 Suvi Ruusunen, Lahti
 Johanna Lepistö, Orimattila
 Pekka Törrönen, Orimattila
 Maria Mikkonen, Padasjoki
 Simo Sinervo, Sysmä
 Raisa Kujala, seudullinen kehittäminen, sihteeri

Päijät-Hämeen seudullinen arvioinnin kehittämisryhmä eli ARVO-ryhmä kokoontui vuoden 2025 aikana kymmenen kertaa. Kehittämisyhmän puheenjohtajana toimi Petri Kutinlahti Kärkölästä, varapuheenjohtajana Kirsi Hokkanen Hollolasta ja sihteerinä Raisa Kujala seudullisesta kehittämisestä. Kokoukset on toteutettu lähikokouksina, joihin on tarvittaessa voinut osallistua myös etäyhteyksin. Etämahdollisuutta on hyödynnetty kaikissa kokouksissa. Pääsääntöisesti ryhmä kokoontui Lahden kaupungintalon tiloissa, mutta kaksi kertaa ryhmä jalkautui myös kouluille; Lähteen peruskouluun Lahdessa sekä Orimattilan yhteiskouluun. Kehittämisyhmässä on ollut Lahdesta useampi edustaja, jotka pääsääntöisesti ovat vuorotelleet kokouksiin osallistumisessa.

Ryhmän tehtävänä vuonna 2025 oli kehittämiskohteiden vaikuttavuuden seuranta sekä seudulliseen arviointiin liittyen varhaiskasvatuksen arvioinnin toteutus, perusopetuksen arvioinnin suunnittelu sekä lukioarvioinnin valmistelu.

Esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen seudullinen arviointi toteutettiin marraskuussa 2025. Kysely toteutettiin ensimmäistä kertaa esi- ja varhaiskasvatuksen yhteisenä. Kunta- ja yksikkökohtaiset tulokset toimitettiin kuntiin. Kyselyn tuloksista laaditaan mediatiedote alkuvuoden 2026 aikana.

Toimintavuotta hallitsi arviointikyselyiden uudistuksen valmistelu ja suunnittelu. Ryhmä otti kantaa niin kyselyn pituuteen kuin rakenteeseenkin. Perusopetuksen kyselyssä haluttiin tietoa ajankohtaisista teemoista; kiusaamisesta, oppimisen tuesta, poissaoloihin puuttumisesta sekä kouluun kiinnittymisestä. Ryhmässä perustettiin kolme pienryhmää, joista kukin keskittyi yhden vastaajaryhmän kyselyn uudistamiseen. Varhaiskasvatuksen uudistetusta kyselystä teetettiin erillinen testaus keväällä 2025 ennen marraskuun varsinaista kyselyn toteuttamista. Ryhmä sai esittelyn lukiokoulutuksen laatutyöstä (Laatuapila). Lukioarvioinnin valmistelu ei kuitenkaan edennyt ryhmän toimesta toimintavuonna.

Arvioinneilla on merkitystä vain, jos tulokset johtavat konkreettiseen kehittämiseen ja Arvo-ryhmä voi aktiivisella kehittämiskohteiden esillä pitämisellä edistää kehittämistyötä. Tärkeää on, että ARVO:n edustaja on tietoinen oman kuntansa etenemisestä niin varhaiskasvatuksen kuin perusopetuksen osalta.

Lahden lyseon rehtori Tero Matkaniemi esitteli ARVO-ryhmälle Laatu tehdään yhdessä -laadun pelikirjaa. Pelikirja on tehty OPH:n hankkeessa, jossa Lahti oli mukana yhdessä Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian, Koulutuskuntayhtymä Tavastian ja Kuopion kaupungin lukiokoulutuksen kanssa. Laadun arviointi tehdään vertaisarvioimalla lukion ydinprosessien toteutumista. Kun ensimmäinen arviointikierron on tehty, Tero Matkaniemi kertoo kokemuksista ryhmälle, jonka jälkeen pohditaan sen soveltumista Päijät-Hämeen muidenkin lukioiden käyttöön.

ARVO-ryhmä kävi keskustelua esi- ja perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaoppaan ja sitouttavan koulu yhteistyön mallin toimimisesta sekä Valssi-laadunarviointijärjestelmä Valssin käyttöönoton kokemuksista kunnissa.

ARVO-ryhmän puheenjohtajakausi on kaksivuotinen. Kaksivuotiskaudelle 2025–2026 valittiin puheenjohtajaksi Petri Kutinlahti. Joulukuun kokouksessa vuodelle 2026 valittiin puheenjohtajaksi Kirsi Hokkanen, Petri Kutinlahden siirryttyä toisiin tehtäviin.

DIGIKEHITTÄMISRYHMÄ

Ryhmän jäsenet

Asikkala: Vesa Virkki

Hartola: Janne Jokinen ja Maarit Oksanen

Heinola: Topi Hämäläinen ja Teija Ylönen

Hollola: Henna Holma

Iitti: Antti Halme ja Touko Arhosalo

Kärkölä: Anne Kekki

Lahti: Virve Jämsén (ohjausryhmän edustaja) ja Hanna-Mari Tiihonen

Orimattila: Tuomas Kauppinen

Padasjoki: Juulia Järvelin

Sysmä: Mikko Ojala

Lisäksi sivistyspalveluiden seudullisen kehittämisen yksiköstä kehittämispäällikkö Raisa Kujala.

Digikehittämisryhmä kokoontui vuoden 2025 aikana yhteensä kahdeksaan kokoukseen. Kokouksista kaksi pidettiin lähitapaamisina ja kuusi Teams-kokouksina.

Kokousten ajankohdat olivat: 15.1./19.2./2.4./7.5./20.8./24.9./5.11./3.12.

Varsinaisten kokousten lisäksi Digikehittämisryhmän jäsenet sekä muut seutukuntien keskeiset digitalisaatiosta vastaavat henkilöt olivat kutsuttuina Atean ja Microsoftin kanssa yhteisesti järjestettyyn tekoälyaiheiseen koulutukseen tammikuussa 2025.

Vuoden 2025 aikana digikehittämisryhmän puheenjohtajana on toiminut Hanna-Mari Tiihonen Lahdesta ja varapuheenjohtajana Tuomas Kauppinen Orimattilasta. Jokaisesta kokouksesta on laadittu muistio ja ne ovat luettavissa seudullisen digikehittämisryhmän Teamsissa.

Toimintakauden 2025 aikana saavutetut tavoitteet ja tärkeimmät aikaansaannokset:

- o Digipolun konkretisointi opettajien työkaluksi, toteutustapana
 - Minimikriteereiden laadinta kuudennelle luokalle
- o Tekoälytietoisuuden ja -lukutaidon vahvistaminen mm. Opetushallituksen julkaiseman *Tekoäly varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa – lainsäädäntö ja suositukset* – aineiston pohjalta.
- o Kuntien digikehittämisen avainhenkilöiden osaamisen täydentäminen mm. Atean ja Microsoftin kanssa yhteistyössä järjestetyssä koulutuksessa.
- o Aktiivinen osallistuminen valtakunnallisten esi- ja perusopetusverkostojen toimintaan, kuten OKM/OPH, Digikilta ja Verkostojen verkosto.
- o Työryhmän toiminnan ylläpitäminen ja edistäminen läpi toimintakauden
- o Kokouskäytänteiden päivittäminen
- o DigiOne -palvelualustan kehitystyön seuraaminen; Lahden kaupunki mukana yhtenä kehittäjäkaupunkina.
- o Kehittämisryhmän toiminnan arviointi ja itsearvioinnin raportointi sivistysjohtajille

OPS-KEHITTÄMISRYHMÄ

Ryhmän jäsenet

Asikkala: Petri Manninen
 Hartola: Maarit Oksanen (tammi-kesäkuu)
 Hartola: Janne Jokinen (elo-joulukuu)
 Hartola: Tiina Kotila-Paaso, ohjausryhmän edustaja
 Heinola: Jarkko Granqvist
 Hollola: Anssi Vidman (puheenjohtaja elo-joulukuu)
 Iitti: Tommi Nikka
 Kärkölä: Petri Kähkönen
 Lahti: Petra Larvus (puheenjohtaja tammi-kesäkuu)
 Lahti: Kirsikka Saresma
 Orimattila: Eija Seunala (tammi-kesäkuu)
 Orimattila: Jarno Ovaska (elo-joulukuu)
 Padasjoki: Maria Mikkonen
 Sysmä: Simo Sinervo (tammi-syyskuu)
 Sysmä: Mari Salminen (loka-joulukuu)
 Seudullinen kehittäminen Raisa Kujala

Vuoden 2025 aikana kehittämisryhmä kokoontui yhteensä seitsemän kertaa. Kokouksia oli kevään aikana neljä ja syksyn aikana kolme. Kokouksista lähikokouksia oli kerran ja muut kokoukset järjestettiin etäkokouksina. Kehittämisryhmän linjauksena on ollut, että ainakin kerran

toimintakauden aikana järjestetään lähikokous. Etäkokousten järjestämisen perusteena on ollut se, että kehittämisryhmän jäsenet ovat erilaisissa virkatehtävissä, jolloin yhteisen kokousajan löytyminen etäkokouksiin on ollut helpompaa. Lisäksi seudun kunnista osalla on etäisyydet kokouspaikoille ovat pitkiä, jolloin myös säästyy työaikaa ja matkakuluja. Kehittämisryhmä on linjannut, että hybridikokouksia ei järjestetä, mutta näihin on perustellusta syystä tarjottava mahdollisuus.

Kevään 2025 aikana kehittämisryhmän puheenjohtajana toimi Petra Larvus (Lahti) ja varapuheenjohtajana Anssi Vidman (Hollola). Syksyn aikana kehittämisryhmän puheenjohtajana toimi Anssi Vidman (Hollola) ja varapuheenjohtajana Janne Jokinen (Hartola).

Kehittämisryhmän toiminta keskittyi pääsääntöisesti 1.8.2025 voimaan tulleen tuen uudistuksen valmisteluun keväällä 2025 ja verkostoperuskouluun.

Tuen uudistuksen osalta kehittämisryhmä teki yhteistyötä OOT-kehittämisryhmän kanssa. Kuntien opetussuunnitelmien päivitysten osalta linjattiin, että seudullisesti kaikkien kuntien opetussuunnitelmaan tulee sairaalaopetuksen osuus kirjattua yhtenäisesti. Muut kuntakohtaiset painotukset opetussuunnitelman perusteisiin kunnat päättävät itsenäisesti.

Verkostoperuskoulun osalta jatkettiin yhteistyön järjestämistä katsomusaineista ortodoksuskonnon järjestämiseksi. Kunnista on kartoitettu ao. oppilaiden määrät vuosiluokittain, kuntien katsomusaineiden tuntijako sekä kuntien koulujen koulupäivien alkamis- ja päättymisajat. Lisäksi on selvitelty oppiaineeseen soveltuvan opettajan palkkaamista etäyhteyksin tapahtuvaan opetukseen. Kunnista ei ole löytynyt tähän työhön soveltuvaa opettajaa. Lisäksi keväällä saatu Tutorhousen tarjous opetuksen järjestämisestä koettiin kohtuuttoman kalliiksi, koska kaikki kunnat eivät olleet mukana jakamassa kulurakennetta. Yhteisten oppituntien ajankohdan löytäminen on vaikeaa, koska kuntien oppituntien alkamis- ja päättymisajankohdat eroavat toisistaan. Tämän takia kehittämisryhmä on selvittänyt kuntaparien /-ryhmien muodostamista, jotta toiminta verkostoperuskouluun liittyvästä etäyhteyksiä hyödyntävästä opetuksesta saataisiin käyntiin.

Kehittämisryhmän kokouksissa on kuntien kuulumiset- osiossa on keskusteltu ajankohtaisista asioista ja miten niitä kunnissa tarkoitus toteuttaa tai miten ne on toteutuneet. Vuonna 2025 esillä on ollut tuntijakoon tulleet lisätunnit sekä mobiililaitteiden kieltoon ja siihen liittyneet järjestyssääntöjen päivitykseen liittyneet asiat.

OOT-KEHITTÄMISRYHMÄ

Päijät-Hämeen kuntien opiskeluhoollon sekä oppimisen tuen kehittämisryhmän, OOT-ryhmän tehtävänä on edistää perusopetuksen oppimisen tukea ja opiskeluhoollon sekä huomioida tuen jatkumisen käytänteet esiopetuksesta toiselle asteelle. Kehittämisryhmä on toimintavuoden 2025 aikana työskennellyt tiiviisti 1.8.2025 voimaan tulleen tuen uudistuksen parissa, pyrkinyt parantamaan toimintamalleja ja kehittämään käytäntöjä eri kuntien välillä sekä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Kehittämisryhmässä toimintakauden aikana mukana oli ohjausryhmästä sivistysjohtaja Petri Haapanen.

Ryhmän kokoonpanossa tapahtui toimintakauden aikana muutamia muutoksia, mutta suurelta osin se pysyi ennallaan. Ryhmän kokouksissa puheenjohtajana toimi vuoden alussa Janina Mäntymaa. 25.8. alkaen ryhmän puheenjohtajana on toiminut Anna Romero, joka valittiin 16.5.2025 ryhmän varsinaiseksi puheenjohtajaksi. Varapuheenjohtajaksi valittiin Minna Tsutsunen. Ryhmässä on toimintakauden aikana ollut nimettyjä jäsenenä tai varajäsenenä 33 eri henkilöä.

Ryhmän jäsenet

Asikkala: Petri Haapanen, sivistysjohtaja ja ohjausryhmän edustaja

Hartola: Tiina Itävuori, opinto-ohjaaja
 Heinola: Minna Repo, esi- ja perusopetuksen erityisasiantuntija
 Heinola: Satu Järvinen, apulaisrehtori
 Heinola: Tuisku Laukka, varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen erityisopetuksen asiantuntija
 Hollola: Minna Tsutsunen, rehtori
 Iitti: Anna Romero, erityisopetuksen koordinaattori, puheenjohtaja (elo-joulukuu)
 Kärkölä: Susanna Markkanen, erityisopettaja
 Lahti: Anne Lindholm, rehtori, sairaalaopetus
 Lahti: Janina Mäntymaa, palvelupäällikkö, oppimisen tuki ja hyvinvointi, puheenjohtaja tammi-kesäkuu)
 Lahti: Susa Saarinen, oppimisen tuen ja opiskeluhuollon asiantuntija
 Orimattila: Eija Seunala, opetuspäällikkö (tammi-kesäkuu)
 Orimattila: Jarno Ovaska, opetuspäällikkö (elo-joulukuu)
 Padasjoki: Asta Järvinen, opinto-ohjaaja
 Sysmä: Mari Salminen, erityisopettaja
 Sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen: Heli Pätiälä, projektikoordinaattori
 Koulutuskeskus Salpaus: Tiina Muukka, opetusalanpäällikkö
 Päijät-Hämeen hyvinvointialue: Eija Virtanen, palveluesihenkilö
 Päijät-Hämeen hyvinvointialue: Päivi Salonen, apulaisylilääkäri, lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon vastuulääkäri
 Päijät-Hämeen hyvinvointialue: Hannele Tommo, psykologi
 Päijät-Hämeen hyvinvointialue: Jussi Pasanen, kuraattori
 Päijät-Hämeen hyvinvointialue: Merja Niemelä, palveluesihenkilö

Vuoden 2025 aikana OOT-kehittämisryhmä on kokoontunut seitsemän kertaa 15.1./20.3./16.5./25.8./1.10./4.11./3.12. ja kerran laajennetulla kokoonpanolla OOT- ja OPS-ryhmien yhteisessä työpajassa, joka pidettiin 6.2.25.

Keväällä 2025 päätettiin perustaa pienryhmä OOT:n sisälle, joka laatii muistilistan kuntiin ja OOT-ryhmälle, millaisia asioita oppimisen tuen uudistuksessa tulee huomioida. Ryhmän koollekutsujana ja ryhmän vetäjänä toimi Janina Mäntymaa ja muina jäseninä toimivat Minna Tsutsunen, Anna Romero, Petri Haapanen ja Minna Repo. Kehittämisryhmän sisältä muodostettu Mini-OOT-ryhmä kokoontui kolme kertaa 4.4./23.4./16.5.

Toimintakauden kehittämiskohteet

OOT:n painopisteet lukuvuonna 2024–2025 olivat seuraavat:

1. Oppimisen tuen uudistus
2. Opiskeluhooltosuunnitelma: Opiskeluhooltosuunnitelmien päivittäminen
3. Kriisisuunnitelmat

Oppimisen tuen kokonaisuus on ollut vuoden 2025 painopisteistä merkityksellisin ja aikaa vievin. Kehittämisryhmän kokouksissa käsiteltiin oppimisen tuen uudistusta, siihen liittyviä lainsäädännön ja opetussuunnitelman muutoksia, näiden toimeenpanoa, aikataulutusta, päätöksen tekoa ja muutoksen käytäntöönpanoa. Tarkastelussa ovat olleet myös päätösprosessit, tietojärjestelmät ja tiedonkeruun sekä merkitsemisen käytänteet ja periaatteet ja henkilöstön kouluttaminen. Kehittämisryhmässä on jaettu näkökulmien lisäksi kokemuksia, toimintamalleja ja materiaaleja. Opetussuunnitelman perusteiden uudistusta käsiteltiin yhdessä seudullisesti OOT- ja OPS-kehittämisryhmien kesken työpajassa 6.2.2025. Perusopetuslain ja opetussuunnitelman uudistus muodostavat merkittävän kokonaisuuden, joka tulee vaikuttamaan myös seuraavien vuosien kehittämistyöhön.

Opiskeluhuollon kokonaisuuden yhteydessä käsiteltiin useita keskeisiä teemoja, kuten opiskeluhooltosuunnitelmien päivytystä ja yksikköjen opiskeluhuollon käytäntöjä, yhteisöllisen opiskeluhoollon itsearviointien toteuttamista ja niiden tuloksia sekä tiedonsiirtoa opetuksen

järjestäjältä opiskeluhooltohenkilöstölle. OOT-kehittämisryhmässä käytiin keskustelua keväällä 2026 valmistuvasta alueellisesta opiskeluhoutosuunnitelmasta ja sen sisällöistä. Lisäksi kokouksissa on käsitelty mm. opiskeluhoollon toimintasuunnitelman päivitystä, tutustuttu Kirjo-projektiin (Kuntoutus neurokirjon lasten ja nuorten arjessa -projekti) ja "Ihmeelliset vuodet" vanhempain ohjausryhmien toimintaan sekä ADHD-käytänteisiin hyvinvointialueella.

Seudullisen Sitouttavan kouluyhteisötyön -hanke ja kehittämissyö jatkuivat helmikuuhun 2025 saakka. Tuen uudistuksen yhteydessä päivitettiin varhaisen poissaoloihin puuttumisen malli nykyisen lainsäädännön ja käsitteistön mukaiseksi.

Turvallinen koulupäivä Päijät-Hämeessä -kehittämissankkeen ja kiusaamiseen ja väkivaltaan ehkäisyn ja puuttumisen mallin edistymisestä on raportoitu ryhmässä säännöllisesti ja jatketaan hankkeen edetessä.

Kehittämissyhmässä on käsitelty linjassa sivistyksen ohjausryhmän kanssa hyvinvoinnin ja hyvinvointisuunnitelman kärkiä.

Liikkuva koulu -hyvinvoiva arki, Liikunnallinen elämäntapa-arviointi, uusi Move!-mittausmalli ja Move!-käytännöt ovat olleet kehittämissyhmässä esittelyssä ja käsittelyssä hyvinvointityön ja tiedolla johtamisen näkökulmista.

OOT-kehittämissyöryhmän johtamista ja kokouskäytäntöjä kehitettiin yhä eteenpäin toimintakauden aikana. Tavoitteena oli yhä vahvistaa tiedonkulkua ohjausryhmän ja kehittämissyhmän sekä ryhmän jäsenten välillä sekä käsitellä keskeisiä teemoja ja käyttää kokouksiin varattu aika tarkoituksenmukaisesti. Huomiota kiinnitettiin myös kokousten valmisteluihin ja asiasisältöihin ajatellen opiskeluhoollon sekä perusopetuksen vuosikelloja.

Toimintakauden arviointi

OOT-työryhmän itsearviointi tehtiin 4.11.2025 OOT-kehittämissyhmän kokouksessa.

Ryhmän kokemuksen mukaan tuen uudistusta on saatu hyvin edistettyä perusopetuksen kontekstissa. Yhteinen työskentely alueellisesti on selkeyttänyt kunnissa tehtävää työtä ja tukenut työntekijöitä.

Opiskeluhoutosuunnitelmat päivitettiin kunnissa suunnitellusti. Kriisisuunnitelmien päivitys siirrettiin seuraavalle kaudelle. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on ollut merkityksellistä hyvinvointialueen ja opetustoimen tiedonkulun edistämiseksi.

Kehittämissyhmän kokouksissa käsiteltyjen asioiden määrän, laadun ja laajuuden kannalta katsottuna kuukausittainen tapaamisväli on koettu ryhmässä hyödylliseksi. Kokoukset on koettu hyvin jäsennellyiksi ja hyvin järjestetyiksi.

Ryhmä on kokenut toiminnassaan erityisen hyödylliseksi tiedon ja käytänteiden jakamisen eri toimijoiden välillä. Ryhmän kautta tiedon jalkauttamisen kuntiin on sujunut hyvin. Ryhmässä saa ajankohtaista tietoa ja muistutusta aikatauluista ja muista raameista, joiden puitteissa viedä asioita eteenpäin omassa toimintaympäristössä. Kehittämissyhmässä on kehitetty uusia toimintatapoja ja -malleja.

Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja toisen asteen osallisuus ryhmässä on jäänyt kapea-alaiseksi. Jatkossa kehittämissyhmän kokouksiin kutsutaan kaksi kertaa vuodessa laajennettu kokoonpano esiopetuksesta toiselle asteelle.

TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEN KEHITTÄMISRYHMÄ

Ryhmän jäsenet

Hepo-oja Pirjo, hyvinvointijohtaja, Heinolan kaupunki (tammi-kesäkuu)
 Helander Pia, koulutusjohtaja, Heinolan kaupunki (elo-joulukuu)
 Niiranen Juha-Petri, rehtori, Suomen Diakoniaopisto
 Moisala Markku, rehtori, Lahden yhteiskoulu, puheenjohtaja
 Saarelainen Päivi, rehtori, Koulutuskeskus Salpaus
 Strömmer Kim, hyvinvointijohtaja, Hollolan kunta
 Turunen Heikki, lukiojohtaja, Lahden kaupunki (tammi-kesäkuu)
 Jyrki Rosti, osaamisjohtaja, Lahden kaupunki (elo-joulukuu)
 Kujala Raisa, sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen, sihteeri

Kokoukset

Kehittämisyhmä kokoontui kuusi kertaa: 20.1., 24.3., 22.5., 26.8., 7.11., 16.12.2025. Kuluneena vuonna kehittämisyhmän työn tukena toimi edelleen kaksi kehittämisyhmää: ohjauksen ja lukion kehittämisyhmät.

Ohjauksen kehittämisyhmä muodostui toisen asteen ja perusopetuksen opinto- ja oppilaanohjaajista. Ohjauksen kehittämisyhmän puheenjohtajana toimi Katja Salomäki. Lukion kehittämisyhmän muodostavat päijät-hämeäisten lukioiden rehtorit puheenjohtajanaan Jyrki Rosti.

Keskeisiä vuoden aikana käsiteltyjä teemoja

Kokouksissa olivat esillä vakituiset lista-aiheet; työryhmien toiminnan seuraaminen, ammatillisen ja lukiokoulutuksen ajankohtaiset asiat, opiskelijamääräennusteet ja oppivelvollisten sijoittuminen toiselle asteelle sekä toisen asteen koulutuksen lukuvuoden 2026–2027 työ- ja loma-ajat.

Näiden lisäksi syyskaudella keskusteluun nostettiin maahanmuuttajien koulutus Päijät-Hämeessä; tavoitteena on saada kokonaiskuva Päijät-Hämeessä olevien maahanmuuttajien tilanteesta ja heidän valmiudestaan osallistua koulutukseen sekä miettiä millaista yhteistyötä heidän aktivoimisekseen olisi mahdollista tehdä toisen asteen koulutuksen järjestäjien yhteistyönä. Kielen ja kulttuurin omaksuminen ja oppiminen on avainasemassa maahanmuuttajien koulutuksessa ja suurin puute on ”väliinputoaja”-ikäluokkien, n. 17–20-vuotiaiden koulutuspolussa. Kuultujen asiantuntijoiden puheenvuorot vahvistivat käsitykset puutteellisesta ohjauksesta ja koulutuksen järjestämisestä.

Keskustelua käytännön toimista jatketaan keväällä 2026.

Lukiokoulutuksen kehittämisyhmässä on ollut ensisijaisesti esillä oppimisen tuen muutokset ja hallintopäätökset. Ohjauksen kehittämisyhmä on päivittänyt toiselleasteelle.fi-oppaan ja järjestänyt tilaisuuden opiskelun tuesta opoille marraskuussa. Huhtikuulle 2026 on suunniteltu opoille tilaisuutta Lahden kaupungintalolla.

NUORISOPALVELUIDEN KEHITTÄMISRYHMÄ

Ryhmän jäsenet

Asikkala: Henna Rautavuo-Hätönen
 Hartola Anna-Maija Muurinen
 Heinola: Anne Andersson (tammi-lokakuu) ja Jenna Sinivaara (loka-joulukuu)
 Hollola: Lassi Puodinketo, puheenjohtaja
 Hollola: Kim Strömmer, ohjausryhmän edustaja
 Iitti Piia Tötterström (tammi-kesäkuu) ja Nea Hartikainen (elo-joulukuu)

Kärkölä Sanna Nevalainen

Lahti Petteri Peltonen (tammikuu) ja Jouni Kivilahti (helmi-joulukuu)

Orimattila Päivi Alakangas (tammi-toukokuu), Eerik Kuronen (kesä-syyskuu) ja Teija Savolainen (loka-joulukuu)

Padasjoki Paavo Malaste

Sysmä Tuija Pessa

Vuosi 2025 oli nuorisotyön seudullisen kehittämisen kannalta aktiivinen ja rakenteita uudistava. Kehittämisryhmä kokoontui vuoden aikana säännöllisesti arvioimaan seudullista yhteistyötä, suunnittelemaan hanketoimintaa ja vahvistamaan kuntien välistä yhteistyötä.

Keskeisiä teemoja olivat:

- aluekoordinaation jatkon valmistelu
- seutuyhteistyön rakenteiden arviointi
- nuorisotyön laadun ja mittariston kehittäminen
- tehostetun nuorisotyön ja valmiussuunnittelun edistäminen
- SeutuNupsin ja NuoDo-työkalun yhtenäinen käyttöönotto.

Syksyn 2025 aikana järjestettiin NuoDon seudullinen koulutus ja tekoälykoulutus sekä verkostotapaamiset Orimattilassa ja Padasjoella. Vuoden aikana vahvistettiin yhteistyötä hyvinvointialueen, oppilaitosten, järjestöjen sekä nuorisopalvelujen kanssa.

Vuosi 2025 vahvisti seudullisen yhteistyön merkitystä ja loi perustaa tulevan hankekauden tavoitteille. Vuoden aikana työryhmän toiminta kohtasi myös haasteita, kun eri kuntien mukana olon tarpeellisuutta arvioitiin. Jälkeenpäin katsottuna myös haastavista tilanteista päästiin rakentavasti eteenpäin. Vuoden aikana tehty yhteistyö vahvisti edelleen sitä näkemystä, että seudullisen kehittämisryhmän toiminta koetaan nuorisotyön kentällä erittäin tärkeäksi.

KIRJASTO- JA TIETOPALVELUIDEN KEHITTÄMISRYHMÄ

Seudullisen kirjastoyhteistyön kehittämisryhmä kokoontui vuonna 2025 seitsemän kertaa kokoonpanolla kirjastojen johtajat **Mirja Sipilä** Heinola, **Tanja Kairimo** Asikkala, **Katja Komonen** Hartola, **Riikka Juntila** Sysmä, **Henrika Suna** Orimattila, **Salla Tammi** (puheenjohtaja) Lahti, **Kati Salminen** Hollola, **Eija-Liisa Kasesniemi** Padasjoki sekä asiantuntijana verkkopalvelupäällikkö **Tanja Ojakangas** Lahti (sihteeri) ja kirjastojärjestelmäasioissa kirjastopalvelukoordinaattori **Janne Seppänen**. Kokouskutsu lähti myös Raisa Kujalalle (ohjausryhmän edustaja). Asiasisällöstä riippuen kokouksiin osallistui asiantuntijoina myös muita henkilöitä.

Päijät-Hämeen kirjastojen seudullisessa yhteiskäytössä oleva kokoelma kattaa noin miljoona yksikköä, joista valtaosa on kirjoja. Seudullinen verkkokirjasto on LASTU - lastu.finna.fi. LASTU-verkkokirjastoa käytetään aineistovarausten tekoon, lainojen uusimiseen, aineisto- ja saatavuustietojen hakuun Päijät-Hämeen kirjastoista, e-kirjojen lainaamiseen sekä kirjastojen ajankohtaisten tapahtuma- ja asiakastiedotteiden seuraamiseen. Vuoden 2025 aikana verkkokirjaston käyttö jatkoi yhä kasvuaan: käyntejä oli vuoden aikana 1,44 miljoonaa. Asiakkaiden käytössä on myös e-kirjoja ja e-äänikirjoja. Lastu-kirjastot ovat mukana Kansallisessa e-kirjastossa ja elokuvapalvelu Cineastissa. Myös sanoma- ja aikakauslehtipalvelut *ePress* ja *PressReader* säilyivät käytössä. Musiikkipalveluista käytössä oli *Naxos Music Library*.

Seudulliset aineistokuljetukset kulkivat alueella päivittäin, mikä tehostaa aineistojen käyttöä ja laajentaa asiakkaiden käytössä olevaa kokoelmaa. Kuljetusten uusi neljän vuoden sopimuskausi alkoi toukokuussa 2024. Sopimukseen tuli mukaan optio litin liittymisestä mukaan sopimuskauden

aikana, jos siirtyminen osaksi Lastu-kimppaa etenee. Loppuvuodesta 2025 kävi ilmi myös Kärkölän tarve liittyä kuljetussopimukseen vuoden 2026 aikana.

Seudullinen chat-palvelu oli käytössä koko vuoden. Asiakaspalvelijat olivat läsnä chatissa arkisin 9–17. Lahti huolehti vastaamisesta neljänä päivänä viikossa ja muiden kuntien kirjastot yhteisesti yhtenä päivänä. Muina aikoina asiakkaalle avautuu lomake, jonka kautta hän voi halutessaan lähettää kysymyksensä. Vuoden 2025 aikana käytiin chatin kautta 2445 keskustelua ja vastaanotettiin lähes kolmesataa lomakeviestiä.

E-palautetta kirjastoille saapui Lastu-verkkosivuilla olevan Lahden e-palautejärjestelmän kautta seuraavasti. Palautteen antaja voi valita haluamansa kirjaston, mutta usein myös Lahdelle kohdistettiin jotain toista kuntaa koskevaa palautetta.

Seudullisen kehittämisryhmän kokousten lisäksi Lahden kaupunginkirjasto järjesti alueellisen kehittämistehtävänsä puitteissa kuukausittaisia Teams-tapaamisia Päijät-Hämeen, Kanta-Hämeen, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan kirjastojen johtajille sekä muulle kirjastohenkilökunnalle. Tapaamisissa käsiteltiin ajankohtaisia kirjastoalan asioita.

Tarjolla oli jälleen keskisuurille kirjastoille suunnattu koulutustarjotin, josta valitut lähikoulutukset toteutettiin vuonna 2025 Heinolassa ja Orimattilassa. Heinolassa toteutui "Antirasistinen työote keinona edistää yhdenvertaisuutta" -koulutus ja Orimattilassa "Vähemmistöjen ääni kuuluviin" -työpaja. Lisäksi Lahdessa järjestettiin koulutusta digiopastuksesta, osallisuudesta, musiikkikirjastotyöstä sekä sanataiteesta.

Kaikki alueellisen kehittämiskirjaston järjestämät lähi- ja etäkoulutukset ja tilaisuudet on tarkoitettu myös Lastu-kirjastojen henkilökunnalle. Iitin kirjasto ei kuulu Lastu-kirjastoihin, vaan on yhä Kymenlaakson Kyyti-kimpassa. Iitti on kuitenkin osa Lahden kaupunginkirjaston alueellisen kehittämistehtävän aluetta.

Keskeisimpiä vuoden aikana käsiteltyjä asioita olivat:

- Päättiin että kaikki kimpan kirjastot ottavat rfid:n käyttöön, mikä mahdollistaa erilaisen teknologian hyödyntämisen logistiikassa
- Päättiin lähteä mukaan Koha-kirjastojen kuvailuhankkeeseen
- Valmisteltiin uutta 2026 alkavaa toimintasuunnitelmaa. Vanha suunnitelma oli tehty vuosille 2021–2025.

LIIKUNTA- JA VAPAA-AIKAPALVELUIDEN KEHITTÄMISRYHMÄ

Vuonna 2025 kuntien liikuntatoimintaa kehitettiin seudullisesti hyvässä yhteistyössä kuntien, Päijät-Hämeen liiton sekä muiden alueellisten toimijoiden kanssa. Kehittämistyön keskiössä olivat yhteistyön vahvistaminen, ajankohtaisten teemojen käsittely sekä yhteisten toimintamallien ja ideoiden jakaminen mm. palveluiden ja toimintojen osalta.

Kuntien liikuntatoimesta vastaavat viranhaltijat kokoontuivat vuoden aikana yhteensä neljä kertaa. Seudulliset tapaamiset pidettiin 31.1., 27.5., 23.9. ja 12.12.2025, ja ne toteutettiin lähi- ja etäkokouksina. Kevään tapaaminen 27.5.2025 järjestettiin opintomatkana Helsinkiin. Päivän aikana tutustuttiin Olympiastadionin liikuntaratkaisuihin ja Töölönlahden ranta-alueen kehittämiseen sekä vierailtiin eduskunnassa tapaamassa kansanedustaja Timo Heinosta Valtion liikuntaneuvoston terveisten merkeissä. Opintomatkan järjestelyvastuusta vastasi Päijät-Hämeen liitto.

Seudullisissa tapaamisissa keskityttiin liikuntaan liittyviin ajankohtaisiin asioihin ja toiminnan kehittämiseen yhteistyössä. Keskeisiä teemoja olivat Liikkuva Päijät-Häme 2030 -ohjelman

toimenpiteet, kuntien liikumisohjelmat ja -suunnitelmat, hyvinvointikertomukset, hanke- ja avustushaut, kuntien kuulumiset sekä vaikuttaminen ja edunvalvonta.

Seudullisiin tapaamisiin osallistuivat vaihtelevasti liikunnasta vastaavat viranhaltijat eri kunnista: Asikkalasta Matti Kettunen ja Masa Malén, Heinolasta Maria Kaikkonen, Hollolasta Auli Kasakkamäki-Heikkinen, Hartolasta Anna-Maija Muurinen ja Johanna Huttunen, Iitistä Irina Barkman, Kärkölästä Petri Käkönen ja Toni Klang, Lahdesta Aleksi Nyström, Sanna Nurminen ja Krista Pöllänen, Padasjoelta Pauliina Koskela ja Mari Enberg sekä Sysmästä Tuija Pessa.

Yhteisten seudullisten tapaamisten lisäksi liikunnasta vastaavia viranhaltijoita tavattiin kuntakohtaisissa tapaamisissa. Tapaamisia järjestettiin 20.2.2025 Hartolassa (Sysmä, Hartola ja Joutsa), 5.3.2025 Lahdessa (Iitti ja Hollola), 12.3.2025 Padasjoella (Padasjoki ja Kuhmoinen), 10.4.2025 Lahdessa (Asikkala ja Kärkölä) sekä 18.6.2025 Lahdessa Hartolan kunnan edustajan kanssa. Kuntatapaamisissa keskustelu painottui kuntien omiin tarpeisiin, ja käsiteltävät teemat vaihtelivat kuntien esiin nostamien kehittämiskohteiden mukaan.

Alueellista liikuntaneuvonnan kehittämistä jatkettiin maakunnallisessa liikuntaneuvontaverkostossa. Vuonna 2025 liikuntaneuvojille järjestettiin neljä alueellista verkosto- ja koulutustilaisuutta. Tilaisuuksista kolme pidettiin Lahdessa 24.1., 23.5. ja 29.8.2025 yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa. Neljäs verkostotilaisuus järjestettiin 12.12.2025 Kouvolassa ylimatekunnallisena tilaisuutena yhdessä Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan alueilla toimivien liikuntaneuvojien kanssa. Verkostotapaamisten teemoina olivat muun muassa luonto- ja planetaarinen liikuntaneuvonta, osaamisen ja yhteistyön kehittäminen, lasten ja nuorten liikuntaneuvonnan palvelupolut sekä kutsuntoihin liittyvä yhteistyö.

Vuoden aikana Päijät-Hämeen kuntien toteuttamaan liikuntaneuvontaan osallistui noin 1 300 asiakasta, ja asiakaskäyntejä toteutui yhteensä noin 2 400. Merkittävä kokonaisuus vuoden 2025 toiminnassa olivat Päijät-Hämeen alueella järjestetyt kutsunnat, joissa kuntien liikuntaneuvojat olivat mukana kaikissa kutsunnoissa kuntakohtaisesti. Kutsunnoissa kohdattiin noin 1 230 kutsuntaikäistä nuorta. Lisäksi kutsunnoissa toteutettiin nuorten fyysistä kuntoa ja liikuntakäyttäytymistä koskeva kysely, johon vastasi 886 nuorta.

Liikuntaneuvojien verkoston lisäksi alueella kokoontui useita liikunnan edistämiseen liittyviä verkostoja, kuten Liikkuva varhaiskasvatus -verkosto (myös perhepäivähoitajille), Liikkuva koulu -verkosto, Liikkuva opiskelu -verkosto, vauvaverkosto sekä Päijät-Hämeen lapsiperheyhdistysten verkosto. Verkostot kokoontuivat 2–4 kertaa vuoden aikana. Työskentelyn teemoina olivat ajankohtaisten asioiden lisäksi Liikkuva-kokonaisuuksien jalkauttaminen käytännön toimintaan sekä osaamisen kehittäminen.

Vuoden aikana toteutettiin kuntien kanssa yhteistyössä kuntalaisille suunnattuja testipäiviä Asikkalassa, Hartolassa, Hollolassa, Joutsassa, Lahdessa, Orimattilassa, Padasjoella ja Sysmässä. Päivien aikana testattiin ja palautetta annettiin yhteensä 1 115 henkilölle.

Kunta–seurafoorumeita alueen urheiluseuroille toteutettiin yhdessä kuntien kanssa kahdesti Asikkalassa, Heinolassa ja Lahdessa sekä kerran Padasjoella, Iitissä (yhdistysilta), Hollolassa ja Kärkölässä (yhdessä) sekä Hartolassa ja Sysmässä (yhdessä).

Osaamisen kehittämistä tuettiin järjestämällä kuntien liikuntavastaaville ja liikuntaneuvojille kolme Tekoälyä liikunta-alalle -koulutusta 7.5., 22.5. ja 21.11.2025 yhteistyössä Haaga-Helia ammattikorkeakoulun kanssa. Lisäksi 25.9.2025 järjestettiin Lahdessa Hyvinvointijohtamisen aamupäivä Päijät-Hämeen alueen hyvinvointijohtajille, perusopetuksen rehtoreille, liikunnanopettajille, kouluterveydenhoitajille sekä Move-hankkeiden työntekijöille yhteistyössä Opetushallituksen ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa. Vuoden aikana oli tarjolla myös muita valtakunnallisia, alueellisia ja tilauskohtaisia koulutuksia.

Kuntien liikuntatoimijoille järjestettiin yhteistyössä Päijät-Hämeen liiton kanssa alueellisia hankeinfoja ja -työpajoja Suomi Liikkeelle -hankehakuihin ja teemoihin liittyen 14.3., 17.10. ja 14.11.2025.

Vuonna 2025 kunnilla oli edelleen käytössään Rajattomasti liikuntaa -indikaattorialusta toiminnan suunnittelun, seurannan ja arvioinnin tukena. Alustan avulla seurattiin kuntakohtaisia liikuntaan liittyviä tilastotietoja, hyödynnettiin valtakunnallisia tutkimustuloksia ja tarkasteltiin kuntakohtaisia tuloksia. Sivusto löytyy osoitteesta <https://www.phlu.fi/kunnat/rajattomasti-liikuntaa-alusta-indik/>

Kehittämistyön koordinoinnista vastasi Päijät-Hämeen Liikunta ja Urheilu ry (PHLU). Toimintaan osallistuivat PHLU:n työntekijöistä Mai-Brit Salo (puheenjohtaja), Keijo Kylänpää, Heidi Mälkönen ja Jaakko Rätty sekä Suomen liikkuvien maakunta -hankkeen kautta Salla Juntunen.

LASTEN KULTTUURIKESKUS EFEKTI

Lastenkulttuurikeskus Efekti täytti tänä vuonna 20 vuotta. Efekti on Päijät-Hämeen alueella toimiva lastenkulttuurikeskus, jonka kautta järjestetään kulttuuritoimintaa alueen päiväkodeihin ja kouluihin. Lahden kaupungin kulttuuripalvelut koordinoi Efektin toimintaa yhteistyössä ohjausryhmän kanssa. Rahoituksesta vastaavat Opetus- ja kulttuuriministeriö sekä toiminnassa mukana olevat kunnat. Lastenkulttuurikeskus Efekti on Suomen Lastenkulttuuriliitto ry:n jäsen. Efekti on myös mukana valtakunnallisessa Suomen Kulttuurirahaston rahoittamassa Taidetestaajat-hankkeessa.

Efektin perustoimintaa ovat alusta alkaen olleet kouluille ja päiväkodeille tarjotut maksuttomat kulttuurivierailut, jotka tukevat lasten ja nuorten taide- ja kulttuurikasvatusta. Vierailut toteutetaan pääasiassa päiväkodin tai koulun omissa tiloissa. Vierailut suuntautuvat kaikkiin Päijät-Hämeen kuntiin. Ohjelmistossa on esimerkiksi musiikkia, tanssia, teatteria ja kuvataidetta.

VERKOSTOYHTEISTYÖN TALOUDELLISET TIEDOT VUODELTA 2025

Sivistystoimen seudullisen yhteistyön budjetti ja toimintamenot vuodelta 2025.

Sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen	Talousarvio 2025	Toteuma 2025
Henkilöstökulut (palkat)	239 300	187 560
Matkakustannukset	500	407
ICT-palvelut + ICT-vuokrat	5 000	2 682
Koulutustilaisuuksiin osallistuminen	2 000	294
Toimistotarvikkeet	200	136
Kokous- ja neuvottelukulut (tarjoilut ja tilavuokrat)	3 500	3 533
Muut kulut	300	2 636
YHTEENSÄ	250 800	197 248

Sivistystoimen palvelualueella, jossa seudullinen kehittämissyksikkö toimii, johtaa Lahden kaupungin sivistysjohtaja. Sivistyspalveluiden seudullista kehittämistä koordinoivassa yksikössä on vuonna 2025 ollut kaksi toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa olevaa työntekijää, kehittämisspäällikkö Raisa Kujala ja verkostokoordinaattori Kati Vähäkuopus. Kehittämiskoordinaattorin tehtävä on ollut täyttämättä vuoden 2025 ajan.

Vuoden 2025 aikana seudullisessa kehittämissyksikössä ovat asiantuntijoina työskennelleet projektikoordinaattorit Susanna Arola, Heli Pätiälä ja Suvi Ovaska.

Ulkopuoliset haetut ja saadut seudulliset hankerahoitukset kehittämistoimintaan 2025

Hankehakukohde	Rahoitus €	Kuntien omarahoitus €	Yhteensä € (100 %)
Kiusaamisen ja väkivallan ehkäisy ja niihin puuttuminen perusopetuksessa	119 700 (95 %)	6 300 (5 %)	126 000
Nuorisotyön alueellisen koordinaation kehittäminen Päijät-Hämeessä 3 (AVI)	45 000 (90 %)	22 050 *)	67 050
Yhteensä	164 700	28 350	193 050

*) kuntien lisärahoitus